

«Αληθινό μέτρο της ζωής είναι η ανάμνηση...»

БАЛТЕР ΜΠΕΝΓΙΑΜΙΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

...ΤΩΡΑ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΠΟΥ ΝΑ ΘΥΜΑΤΑΙ ΠΩΣ ΥΠΗΡΞΑ.
Ή, και να υπάρχει, ούτε που θα με θυμάται. Σκόρπιες και οι αναμνήσεις μου, αλλά τα βράδια, επειδή αργεί ο ύπνος, τις ταξινομώ κατ' αλφαβητική σειρά. Κι ας μπερδεύω το ελληνικό με το γαλλικό αλφάβητο. Έτσι άλλες αναμνήσεις μουσκεύουν σ' ένα βρόμικο ποτάμι σαν τον Σηκουάνα, άλλες σ' ένα δήθεν καθαρότερο νερό, όπως του Χάντσον στη Νέα Υόρκη, κι άλλες στην ασυδοσία του Αιγαίου με το πηχτό γαλάζιο και την αφέλεια των καλοκαιρινών αφρών, εκεί δηλαδή όπου χοροπηδούν τα ελληνικά αφρόψαρα.

Με βαραίνει ο χρόνος, όπως και τα ονόματα που βιάζονται να βγουν στην επιφάνεια. Τα πιο πολλά βυθίζονται στη λάσπη της κούρασης που κουβαλώ. Άλλα ξεγλιστρούν και χώνουν τα κεντριά τους στη σάρκα μου. Ξεגעλώ τον εαυτό μου λέγοντας ότι είναι οι πόνοι που φέρνει η ηλικία, όταν παίρνει να κυφορεί τα εφτάρια της όγδοης δεκαετίας. Αλλά δεν είναι μόνον αυτό.

Είναι που τα ονόματα σέρνουν ακόμη τα δολοφονικά τους υπολείμματα. Δηλητήρια συμπαγή μιας ζωής

μοιρασμένης σε νερά και στεριές. Ταξίδια με απειλή μονιμότητας κι ο χρόνος να τρέχει, κάνοντας σχήματα που καταλήγουν σε φτερούγες αγγέλων.

Το Παρίσι αγκαλιάζει τη Νέα Υόρκη και τα δυο μαζί ξεφτούν στην ασφαλτο της οδού Αχαρνών. Εκεί όπου κάποτε παραμόνευα πίσω από τις κουρτίνες τον έρωτα. Έναν έρωτα αξεδιάλυτο, με λύματα τοξικού κώδικα, όπως συνέβαινε τότε με μας. Με «μας», της αριστερής όχθης της λεωφόρου, όπου βρισκόταν το Μέγαρο Βράνη, της οικογένειας του αφροδισιολόγου γιατρού Κύριλλου Βράνη. Του πατέρα μας...

Τώρα δεν υπάρχει σχεδόν κανείς. Μόνο τα παιδιά και τα παιδιά των παιδιών των αδερφών μου. Ή, μάλλον, μόνο της Μπούκη, γιατί ο Βάκης μας πέθανε, όπως μου έγραψαν, προτού φτάσει τα πενήντα και δεν θυμάμαι να ξαναπαντρεύτηκε μετά που χώρισε από μια Γερμανίδα...

Δεν θυμάμαι, γιατί τα γράμματα τα λαβαίναμε όποτε επιστρέφαμε από ταξίδια μακρινά και γι' αυτό ήταν σίγουρα λειψά. Όλο και κάποιο σημαντικό γεγονός μου ξέφευγε. Θάνατος ή γέννα. Και δεν επέστρεφα, γιατί πάντα μας χώριζε ένας ωκεανός. Βασικά ο Ατλαντικός, που με τον καιρό έγινε το άλλοθί μου. Και για μένα και για τον σύζυγό μου, που συνήθιζε να τακτοποιεί τις ανύπαρκτες τύψεις του με ένα στάνταρ «Είμαστε μακριά. Θα καταλάβουν».

Τώρα δεν υπάρχει κανείς να καταλάβει. Ούτε ο ίδιος. Γι' αυτό είμαι εδώ. Και για τα σχήματα του χρόνου που γίνονταν φτερά αγγέλων πρώτα και μετά σώματα με άκρα λεπτά και μακριά, σαν τη μακάβρια κομψότητα των

μοντέλων του Ελ Γκρέκο. Πόδια και χέρια σαν κάθετα ποτάμια ενός χάρτη μετά βίας ευσεβούς.

Γύρισα για να παρακολουθήσω το τέλος μου, ίσως και για να βρω το νήμα της αρχής – νήμα μιας ταλαιπωρημένης από τους ιδεοψυχαναγκασμούς και τις υποταγές σε άχρηστα ταξίδια ύπαρξης.

Έφυγα για να περισώσω την αξιοπρέπεια της οικογένειάς μου, ώσπου έγινα υπερατλαντικό τηλεφώνημα και απελπισμένη χριστουγεννιάτικη κάρτα με βαρύτιμα γραμματόσημα. Κάποιες φορές περισσότερο βαρύτιμα απ' όσο άντεχα. Γραμματόσημα με κοφτερά δόντια πιράνχας γύρω γύρω και στη μέση η αγιωτική, σταφιδιασμένη μορφή του Γκάντι ή κάποιου άλλου επιφανούς τριτοκοσμικού ιεροφάντη. Όλοι όμως υπέθετα ότι λαχταρούσαν τα χειμωνιάτικα γραμματόσημα της Αμερικής, με το άρωμα μιας a priori ευτυχίας. Αυτής ακριβώς που έλειπε υποθετικά από την Ευρώπη, από τα Βαλκάνια, από τα νησιά της Μεσογείου, από την οδό Αχαρνών και βέβαια από την τραπεζαρία του πατρικού σπιτιού, εκεί όπου δέσποζε η ρεπροντιξιόν «Ο Χριστός προς Εμμάους», ευχαριστήριο δώρο μιας θεατρίνας του ελαφρού, την οποία ο μπαμπάς απάλλαξε από τη χρόνια, όπως έλεγε, βλεννόρροιά της.

Σαράντα και πλέον χρόνια που δεν ξανάδα εκείνον τον πίνακα με την πομπή χρυσή κορνίζα. Σαράντα χρόνια που δεν αναρωτήθηκα αν τελικά έφτασε η αγιωτική παρέα στους Εμμάους, που, όπως μου είπε πολύ αργότερα ο Φοίβος, ήταν ένα χωριό κοντά στα Ιεροσόλυμα. Ο Φοίβος, ο άντρας μου. Ο «kidnapper», ο απαγωγεύς μου, όπως καμιά φορά, πάνω στην πλημμυρίδα ενός άκεφου κεφιού, τον αποκαλούσα...

Τώρα επέστρεψα, άγωνα σε άγωνα γραμμή, με αναμνήσεις διαποτισμένες από το βάρος μιας εβδομηντάρας που ακόμη περπατά στέρεα, δηλαδή χωρίς οστεοπόρωση ή φθορές στα γόνατα και τα ισχία. Ένα δώρο της φύσης – το τελευταίο, μάλλον.

Έτσι είμαι κι έτσι με έφεραν τα πόδια μου στην παλιά γειτονιά, που διαβρώθηκε από ένα ολοκαίνουριο πολύχρωμο πλήθος νέων ανθρώπων, φερμένο από άγνωστες γεωγραφίες. Θυμάμαι μόνο τη γεωγραφία με συγκεκριμένες συντεταγμένες, μέσα από τα σχολικά βιβλία και τους Άτλαντες των καιρών της λευκής κορδέλας και των άμεπτων λουστρινένιων παπουτσιών μας. Στο «μας» έχω παρέα μου την Μπούκη και τον Βάκη, που, αν και νεκροί, δεν θέλω να τους αποξενώσω από τον παρηγορητικό ενεστώτα. Τον ιδιωτικό ενεστώτα, που επινοώ για να μη χαθώ ολότελα. Να μη χαθώ προτού εξαντλήσω τα όριά μου. Αυτά που νομίζω ότι μου απομειναν. Και περπατώ... και περπατώ... και περπατώ με βήμα αργό αλλά στέρεο για την ηλικία μου. Δεν λέω «για το βάρος μου», γιατί δεν έχω βάρος παραπανίσιο. Ποτέ δεν είχα... Ή μάλλον κάποτε είχα, όμως θα μιλήσω γι' αυτό αργότερα. Όταν θα μπορώ να αποσαφηνίσω την ιδιόρρυθμη αξιοπρέπεια της οικογένειας του γιατρού Κύριλλου Βράνη. Μια αξιοπρέπεια που σκόνταψε πάνω μου όταν ξέσπασε η θύελλα του έρωτα και η κατάρρευση του παζλ από χιλιάδες χαρούμενους Εσπερινούς. Να, τώρα που το αναφέρω, μου 'ρθε στον νου το τραγούδι που μου άρεσε τόσο με τη Νάνα Μούσχουρη:

*«Είχε σημάνει ο Εσπερινός, θυμάμαι
που γέμισε ο ουρανός πουλιά.
Καθώς στεκόσουν πλάι μου, θυμάμαι...»*

Το είχα συνδέσει, αφελώς, με τις βαριές καμπάνες του Αγίου Παντελεήμονα Αχαρνών. Ενστικτωδώς σταυροκοπιόμουν σαν τις άκουγα, χωρίς να ξέρω αν είχα στον νου τη φωνή της Μούσχουρη ή το θρησκευτικό δέος που όφειλαν να προπαγανδίζουν οι καμπάνες του Εσπερινού.

Καμιά φορά η Μαρκετούση, το λατρεμένο απ' όλους μας μαντρόσκυλο του Μεγάλου Βράνη, επισήμαινε σουφρώνοντας τα χείλη της: «Μπα, μπα... Τι σε έπιασε ξαφνικά, Αμφιτρίτη μου;» Και πρόσθετε χαμηλόφωνα, αναστενάζοντας: «Αααα, τελικά μόνον εγώ εδώ μέσα χρησιμοποιώ τον Θεό». Λες κι ο Θεός ήταν ένα σπέσιαλ καρύκευμα, που απαιτούσε επιδεξιότητα κι αυστηρό ζύγι...

Η Αμφιτρίτη έγινε Ρίτα μετά το Νηπιαγωγείο, αλλά τόσο η Μαρκετούση –που βρισκόταν στην υπηρεσία των Βράνηδων από κοριτσάκι ακόμη, φερμένο από τη Σύρο, νομίζω– δεν απαρνήθηκε ποτέ το επίσημο όνομά μου, όπως άλλωστε και οι υπόλοιποι. Θυμούνταν όμως και το Ρίτα. «Είναι θαλασσινό όνομα», μου έλεγε. «Το όνομα της γυναίκας του κυρίου Ποσειδώνα... Αυτό το Ρίτα πούθε το ξετρώπωσαν; Τέλος πάντων...»

Τώρα τόσο το διαβατήριο όσο και η ταυτότητά μου γράφουν «Ρίτα», χάρη στις ταχυδακτυλουργίες του Φοίβου. Αλλά εγώ έφαξα από νωρίς να μάθω τις σχέσεις του ζεύγους Ποσειδώνα και Αμφιτρίτης. Πολλή μοιχεία, πάθος και αφροδισιακές παρενέργειες, όπως συμβαίνει στις μυθολογίες...

Ο πατέρας μου συχνά μας επισήμαινε ότι τα ονόματά μας διαλέχτηκαν προσεχτικά. Το δικό μου συγγένευε με την αρχαία φαντασμαγορία, του Βάκη με την αυστηρή μεγαλοσύνη των Ευαγγελίων, καθότι Ευάγγελος, και της Μπούκη με το μεγαλείο της φύσης συγκεντρωμένο σε μιαν Ανθοδέσμη. Ανθοδέσμη τη βάφτισαν, αλλά, μέσα από το περιπαιχτικά χαϊδευτικό μπουκέτο-μπουκετάκι, κατέληξαν στο Μπούκη. Η μητέρα μας, αν και συμφωνούσε πάντα με τον Κύριλλο, είχε τη δική της εκδοχή: «Μπούκη, από το μπουμπούκι».

Και ως Μπούκη, μπουκέτο ή μπουμπούκι, την παρέδωσαν σ' έναν Γιώργο οδοντογιατρό στα είκοσι δύο της. Λίγο προτού ξεσπάσει ο δικός μου τυφώνας, λίγο προτού μπλεχτώ ολότελα στα καστανά μαλλιά αγγέλου, του Άγγελου της νιότης, που τώρα με κάνουν να απολογούμαι.

«Να μην ξανακούσω αυτό το όνομα ΕΔΩ ΜΕΣΑ!» είπε ο Κύριλλος και η μαμά συμφώνησε αμέσως. «ΚΑΙ ΠΟΤΕ δεν θα χρησιμοποιήσετε μαλλιά αγγέλου, δηλαδή φιδέ ή όπως αλλιώς λέγεται αυτή η αηδία». Τελεσίδικα πράγματα.

Παρ' όλ' αυτά, στο πάνω πάτωμα, ένθεν και ένθεν της μπαλκονόπορτας, από κατασκευής του Μεγάρου Βράνη βρισκόνταν δύο κεραμικοί άγγελοι εξ Αμαρουσίου. Διακοσμητική λόξα του παππού Βράνη, επίσης αφροδισιολόγου ΚΑΙ ιατροφιλοσόφου, όπως τόνιζε ο πατέρας, όταν δεν του αρκούσε το κύρος του δικού του διακονήματος. «Άρχοντας με ρο κεφαλαίο...» πρόσθετε και η Μαρκετούση με φωνή πνιγμένη σε αφρούς συγκίνησης. «Τον πρόλαβα τον Κύριο...»

Κι εγώ τον πρόλαβα, πιστεύοντας πως ακόμη και ως

ζωντανός ήταν πεθαμένος, έτσι όπως τον έβλεπα χλομό, μονίμως κλεισμένο στο δωμάτιό του –που κοιτούσε στην πίσω αυλή, τη σκιασμένη από την τεράστια σφενταμιά–, και αφοσιωμένο σε χημικούς τύπους που θα βοηθούσαν τον κόσμο να απαλλαγεί από τα σημάδια του «άφρονος έρωτος». Όταν τα πειράματα και οι υπολογισμοί του απέτυχαν παταγωδώς –γιατί την αποτυχία συνόδευσε και μια έκρηξη φιάλης με επικίνδυνα σκευάσματα– πέθανε ακαριαία, με ένα γυαλί σφηνωμένο ανάμεσα στα φρύδια. Και με το γυαλί αμετακίνητο στη θέση του κηδεύτηκε, κατόπιν εντολής του πατέρα μας, για να κατανοήσουμε όλοι ότι ο γερο-Βράνης πάλευε με την έρευνα μέχρι τέλους.

Φυσικά και εγώ και ο Βάκης και η Μπούκη ξεραθήκαμε στα γέλια στη θέα του παππού ως μεταστάντος. Και τιμωρήθήκαμε με απανωτές επισκέψεις, διάρκειας τουλάχιστον μιάμισης ώρας η καθεμιά, στο Μουσείο Προπλασμάτων του Νοσοκομείου Συγγρού, που έδειχναν παραστατικά τις παράπλευρες οδύνες του έρωτα.

«Παρατηρήστε τα προσεχτικά, εξυπνάκηδες...» Και παρατηρούσαμε, με τις ανάλογες σιχαμερές επεξηγήσεις του Κύριλλου, τις δερματικές παθήσεις, τις ερυθρόμορφες παραμορφώσεις, τα σαπισμένα μέλη, τα αχρηστευμένα «μόρια». Μάθαμε, θέλοντας και μη, πως το νοσοκομείο ιδρύθηκε το 1910 και σε δύο χρόνια στήθηκε το εν λόγω Μουσείο. Ο τότε διευθυντής του νοσοκομείου, ο Γεώργιος Φωτεινός, κατασκεύασε τα πρώτα κέρινα ομοιώματα, που συν τω χρόνω τελειοποιήθηκαν από καλύτερους μάστορες.

Όσο για το Νοσοκομείο Συγγρού στα χρόνια των επισκέψεών μας, τέλη της δεκαετίας του '50, έδειχνε φυτρωμένο

στην εξοχή. Ακόμη έρεε δίπλα ο ποταμός Γλισός, ενώ προς την Καισαριανή, σταθερή αξία της προσφυγικής ιστορίας, απλωνόταν ο ζωηρός συνοικισμός με τα χαμόσπιτα των ταπεινών και καταφρονημένων.

Όμως ο Κύριλλος Βράνης δεν προχωρούσε πέρα από τη χλωρίδα του νοσοκομείου, γιατί δεν έβρισκε αναγκαίο να εξηγεί στα Βρανάκια τι ακριβώς εκπροσωπούσαν οι γειτονιές των τουρκομεριτών. Στο κάτω κάτω η θέα του έρωτα, μέσω του Μουσείου, δημοκρατικά και αμερόληπτα χάριζε τη γνώση με τα εφιαλτικά παράσημά της σε όλους, αδιακρίτως τάξεως και μορφώσεως.

Ο Βάκης, βέβαια, έσπαγε με τις απορίες του τον ακαδημαϊσμό των επιμορφωτικών επισκέψεών μας:

«Ο κύριος Συγγρός από τι έπασχε, μπαμπά;»

«Ο κύριος Συγγρός ήταν πρωτίστως ευπατρίδης...»

«Το ευπατρίδης είναι θανάσιμο αφροδίσιο;»

«Για όνομα του Θεού...» γινόταν έξω φρενών ο Κύριλλος. «Λες βλακείες».

«Και γιατί το πουλί του άντρα έχει τόσα ονόματα;»

«Εσείς θα ξέρετε, και για σας το λέω, δεσποινίδες που χαζογελάτε, πως τα γεννητικά όργανα τραυματίζονται εύκολα από τη χυδαιότητα κάποιων λέξεων που εφηύρε ο όχλος...» ύψωνε τη φωνή. Κι αμέσως μετά φεύγαμε, ανακουφισμένοι που το μαρτύριό μας έπαιρνε προσωρινά τέλος.

Κυριακή συνέβαιναν αυτά. Κι όταν επιστρέψαμε στο σπίτι, πλύσιμο χεριών, τρίψιμο με οινόπνευμα και επίθεση στο τραπέζι, όπου μας περίμενε το ψητό με πατάτες και σαλάτα κουνουπίδι συνήθως. Και στο τέλος μήλο ή κομπόστα ροδάκινο κονσέρβα. Ενίοτε θυμάμαι και κάτι ωραίες

φαρόσουπες, φρικασέ την άνοιξη και κρεμ καραμελέ που έτρεμαν στο πιάτο, σαν να ήξεραν τα μελλούμενα.

«Οι καραμελέ φροβούνται και τη σκιά τους...» έλεγε η μητέρα. Κι εμείς γελούσαμε από ευγένεια, γιατί το αστείο είχε μπαγιατέψει. Γελούσε και ο πατέρας και οι απειράριθμοι συγγενείς, που δεν παρέλειπαν ονομαστικές γιορτές, γενέθλια και επετείους θανάτων, όπως της γιαγιάς Σοφίας, της γιαγιάς Χαρίλειας, του ιατροφιλοσόφου παππού και άλλων αδιευκρίνιστης εγγύτητας εξαδέρφων, επιρρεπέστατων σε μοιραία γεγονότα.

Όλα τα δείπνα και τα γεύματα γίνονταν εν μέσω χαρούμενης φασαρίας, με ξεκαρδίσματα μέχρι δακρύων και κατουρήματα καμιά φορά... Μετά το επιδόρπιο, οι καλλίφωνοι της οικογένειας έπιαναν τα τραγούδια του κρασιού και οι θείες από δίπλα ξαράχνιαζαν τις σοπράνο φωνές τους για να επικυρώσουν το γλέντι. Πέρα από τις μόνιμες παρουσίες, συμμετείχαν κατά καιρούς και συγγενικά πρόσωπα που βλέπαμε για πρώτη φορά ή κάποιοι φίλοι φίλων, αρκετά ενδιαφέροντες, κυρίως λόγω της αμηχανίας τους να χρησιμοποιήσουν το πλήθος των μαχαιροπίρουνων που η μητέρα επέμενε να αραδιάζει γύρω από τα πιάτα, σαν κομψές ασημένιες παγίδες.

«Φάτε όπως νομίζετε, αλλά κόσμια», βοηθούσε την κατάσταση ο μπαμπάς γελώντας.

Οι δύο ανύπαντρες αδερφές της μητέρας, οι θείες Καίτη-Καιτούλα και Πόπη-Ποπίτσα, κουβαλούσαν πάντα μαζί τους και τον Τζακ τον Αντεροφάη, το γέρικο σκυλί τους που, όπως διηγούνταν με άφθονες σιχαμερές λεπτομέρειες, είχε εθιστεί στα εντόστια. Κι όσο κρατούσε μέσα το φαΐ, το

ζωντανό γρούλιζε στην αυλή, ανυπόμονο για τα αποφάγια.

«Φοβάμαι ότι αυτές οι γεροντοκόρες είναι γεμάτες εχινόκοκκο...» επαναλάμβανε η νοσοκόμα Καμπανά, το δεύτερο μαντρόσκυλο μετά τη Μαρκετούση στο Μέγαρο Βράνη. Αμφιβάλλω ακόμη και σήμερα αν βαφτίστηκε ποτέ για να της δοθεί μικρό όνομα. «Αδελφή Καμπανά» την αποκαλούσαμε όλοι. Και ο πατέρας, Ντυμένη στα λευκά, άχρωμη, άοσμη, χωρίς περιττές κουβέντες και ψύχραιμη σε βαθμό αηδίας, αντιμετώπιζε τον κόσμο χωρίς ίχνος έκπληξης. Δεν είχε ηλικία, ίσως δεν είχε και συγγενείς. Κανέναν. Έπεσε από το πουθενά στο ιατρείο του Κύριλλου και έκτοτε δεν το κούνησε ρούπι...

Να λοιπόν που τα βγάζω όλα από μέσα μου ύστερα από μισό αιώνα και ανακαλώ το ΤΟΤΕ. Τότε, που όλοι μοιάζαμε ευτυχισμένοι. Πόσο κράτησε η ευτυχία και τα θεατρικής ευδαιμονίας γλέντια στο σπίτι; Θα πρέπει αρκετά ή ίσως και ελάχιστα. Μόνο που τότε ο χρόνος επιμηκυνόταν τεμπέλικα κι όλα τα γεγονότα, ακόμη και τα πλέον ασήμαντα, έπαιρναν καιρό να ξεχαστούν. Μέσα σε καταιγισμό ευχών, γέλιων και δακρύων κυλούσε η ζωή μας, ασφαλής και αρωματισμένη από τα αντισηπτικά που καθόριζαν το ιαματικό κύρος του μπαμπά.

Μόνο στην κουζίνα και την τραπεζαρία, με τον Χριστό προς Εμμανούς, κυριαρχούσε η μυρωδιά της καθημερινότητας. Η αδελφή Καμπανά όμως αισθανόταν άβολα με τις ξένες γι' αυτήν μυρωδιές των φαγητών και της σκόνης των χαλιών. Γι' αυτήν ζωή υπήρχε μόνο στα ιώδια, στα οινοπνεύματα και στις δραστικότερες ουσίες των μέσα δωματίων, όπου ήταν το βασίλειο του Κύριλλου. Κι όταν κάποια

ηλικιωμένη τής ευχόταν «Καλή τύχη και του χρόνου διπλή, κοπέλα μου...» κοκκίνιζε από ντροπή κι έψαχνε κατεπειγόντως νερό για να συνέλθει. Ήξερε πως πάνω της οι ευχές εξοστρακίζονταν επικινδύνως. Συμμετείχε στα τραπεζώματά μας κατόπιν επιμονής της μαμάς, σχεδόν παρακαλετά, αλλά με αχώνευτο το επιδόρπιο έτρεχε να κρυφτεί στο ιατρείο και να διαβαθμίσει την παρασπονδία της.

«Για την αδελφή Καμπανά, η Σύφιλη είναι η καλύτερη φιλενάδα της...» Αχ, βρε Μαρκετούση, μας έκανες και λυνόμασταν στα γέλια! Γελούσα κι εγώ... αλλά τι κάθομαι και εξιστορώ...

Βασική μου έγνοια ήταν να παρακολουθώ τον απέναντι Άγγελο. Το αγόρι εκείνης της «εργατικής» οικογένειας, όπως άκουγα να λένε στο σπίτι, εννοώντας πως τα μέλη της ήταν εργάτες. Μεγαλύτερος και πολύ ψηλότερός μου ήταν, αν και δεν μπορούσα να υπολογίσω με ακρίβεια πίσω από τις βουάλ κουρτίνες. Κι όταν τον έβλεπα, δάγκωνα την κουρτίνα από λαχτάρα. Αστραπή έμπαινε, αστραπή έβγαινε από το σπίτι του στην απέναντι όχθη. Κίτρινο τρίπατο σπίτι με μισάνοιχτη πόρτα, γιατί η οικογένεια των γειτόνων «αγγέλων» είχε πέντε ή και περισσότερα αγόρια. Μου φαινόταν ότι πολλαπλασιάζονταν αφύσικα. Αλλά ήταν και οι φίλοι και οι παρέες-αγέλες νεαρών ανδρών με μουστακάκια σαν περισπωμένες από ξεθυμασμένο μελάني... Έμπαιναν, έβγαιναν... κι εγώ στο βουάλ καρπούλι μου να τους κατασκοπεύω, ανάμεσα από τα αυτοκίνητα, τα ποδήλατα, τα φορτηγά και τα κάρρα των μανάβηδων. Και δεν μου αρκούσε αυτό. Με τίποτα. Έτρεχα τότε στο πάνω πάτωμα. «Σε κυνηγούν, παιδί

μου;» αναρωτιόταν η μαμά. Μα εγώ έβγαινα στο μπαλκόνι με τους πηλινούς αγγέλους, να γλείψω τα αυτιά τους που είχαν γεύση βενζίνης και βροχής.

